

Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige

Innovation, produktion och samarbete

Försvarsindustri- strategin **ett år** efter lansering

Genomförande och fortsatta
prioriteringar för
försvarsmarknaden

Sammanfattning

Regeringens försvarsindustristrategi var ett viktigt steg för svensk försvars- och säkerhetspolitik. För första gången finns ett samlat regeringsdokument som tydliggör försvarsföretagens roll för Sveriges försvarsförmåga, försörjningssäkerhet och internationella samarbeten.

Strategin presenterades den 12 juni 2025 och anger innovation, produktion och samarbete som tre centrala områden för att stärka den försvarsindustriella basen. [Regeringens informationsmaterial](#)

SOFFs bedömning är att strategin framför allt är ett positionerande dokument. Den markerar att försvarsföretagen inte står vid sidan av försvarspolitikerna, utan är en del av Sveriges samlade försvarsförmåga.

Strategin har flera syften. Den används för att beskriva Sveriges inriktning i Nato, för att samla arbetet med produktionskapacitet, för att rama in statens dialog med försvarsföretagen och som referenspunkt för åtgärder. Samtidigt återstår det viktigaste: att omsätta strategin i praktisk styrning, anskaffning, affärsmodeller, regelverk, avtal och myndighetsprocesser.

Den har också ett perspektivskapande värde, eftersom den flyttar fokus från enskilda upphandlingar till långsiktig försörjning av förmåga. Däremot är strategin ännu inte en full genomförandeplan. För detta krävs fortsatt arbete med anskaffningsprinciper, försörjningssäkerhet, upphovs- och nyttjanderätt, data, öppna gränssnitt, riskdelning och regelverk.

SOFF välkomnade strategin vid lanseringen och betonade att den var ett viktigt och historiskt steg. Samtidigt framhöll SOFF att strategin behöver kompletteras med en tydligare inriktning för myndigheterna, där säkerhets- och försvarspolitiska hänsyn, försörjningstrygghet och långsiktig hållbarhet integreras som styrande faktorer i materielförsörjningen.

[SOFFs nyhet vid lanseringen](#)

Huvudbedömning

- Strategin har skapat en tydlig politisk referenspunkt.
- Genomförandet behöver nu tydliggöras i statens kundroll, regelverk och myndigheternas arbetssätt.
- Regelförenkling bör ses som en del av marknadsutvecklingen, inte som en separat administrativ fråga.
- Nästa steg bör vara att omsätta strategin i anskaffningsprinciper, avtalsmodeller, incitament och tillsyn som stödjer tempo och försörjningssäkerhet.

Strategins syfte och funktion

Försvarsindustristrategin syftar till att stärka Sveriges försvarsindustriella bas genom att främja en innovativ och konkurrenskraftig försvarsmarknad med hög produktionskapacitet. Regeringen anger att strategin ska stärka incitament och strukturer för privata och offentliga investeringar i kompetens, teknik och infrastruktur. Det handlar både om att möta det militära försvarets behov och om att kunna försörja allierade och partnerländer med kvalificerad försvarsmateriel.

Strategin bör förstås i ljuset av tre större förändringar. För det första har efterfrågan på försvarsmateriel ökat kraftigt i Sverige, i Europa och bland allierade. Det ställer krav på produktionskapacitet, leveranskedjor, kompetens och långsiktiga investeringar. För det andra har Sveriges medlemskap i Nato förändrat ramen för försvarsmarknaden. Svenska företag behöver vara relevanta, inte bara för svenska behov, utan även för allierade förmågebehov, genom gemensamma standarder och gemensamma anskaffningar.

För det tredje har kriget i Ukraina visat att förmåga inte bara handlar om avancerad teknik. Det handlar också om tempo, ständig utveckling, volym, anpassning, underhåll, lager, dokumentation, reparation, uppgradering och uthållighet. Strategins funktion är därför inte bara att beskriva försvarsföretagens roll. Den bör fungera som ett styrande referensdokument för hur staten bör utveckla försvarsmarknaden så att Sverige får tillgång till den förmåga som behövs över tid.

Försörjning av förmåga kräver en stark och kompetent statlig beställare, tidig marknadssdialog, ett livscykelperspektiv och avtal som säkrar försörjning även vid kris och krig. [När dialog är bästa försvar](#)

Utveckling sedan strategin presenterades

Produktionskapacitet och investeringar

Sedan strategin presenterades har produktionskapacitet tydligare behandlats som en försvars- och säkerhetspolitisk fråga. I underlag till Nato redovisas strategin som Sveriges centrala nationella strategi för att stärka den försvarsindustriella basen genom innovation, produktion och samarbete.

Underlaget pekar på kapacitetshöjningar och investeringar inom bland annat ammunition, stridsfordon, artilleri, luftvärn, sensorer och explosivämnen.

Det är positivt att produktionsfrågan nu lyfts politiskt. Samtidigt behöver staten skilja mellan företagens egna investeringar, statliga investeringar, EU-finansierade kapacitetssatsningar och åtgärder som faktiskt förändrar marknadens incitament. All kapacitetsökning är relevant, men alla åtgärder är inte uttryck för samma typ av styrning.

Multinationell anskaffning och samarbete

Sverige deltar i flera multinationella anskaffnings- och samarbetsformer, bland annat inom Norden, Nato, Natos stöd- och upphandlingsorganisation NSPA och EU. Det gäller exempelvis gemensamma anskaffningar, ramavtal, ammunition, obemannade system, luftvärn, fordon och olika förmågeprogram. Detta är viktigt eftersom svensk försörjningssäkerhet inte kan byggas isolerat i Sverige.

Företag i Sverige är beroende av att kunna leverera till flera allierade marknader, och Sverige behöver kunna använda allierade samarbeten för att skapa volym, standardisering och långsiktighet.

Innovation och Ukraina

De statliga FoU-medlen för försvar ökar, men de växer långsammare än försvarsanslagen som helhet. Det gör att FoU-andelen inom utgiftsområdet är låg. [SCB "Försvar, forskning, förändring?"](#)

Regeringens strategiska inriktning för försvarsinnovation från januari 2024 har följts av innovationsprogrammet för civil-militära synergier, som drivs av Försvarsmakten och Vinnova. Försvarets materielverk, FMV, arbetar även med Tech Days, militärt innovationsprogram och From Innovation to Battlefield Demonstration Week. Syftet är att identifiera civil teknik med militär relevans och korta tiden från idé till militär förmåga.

Det är en viktig utveckling, men för SOFF är den avgörande frågan inte om fler aktiviteter genomförs. Frågan är vad innovationsaktiviteterna leder till. Arbetet behöver börja i tydliga operativa problem, testas i relevant miljö, integreras med befintliga system och följas av anskaffning när lösningen fungerar i en nära samverkan mellan företag och kravställare.

Företagens tillväxt och nya aktörer

SOFFs egen statistik visar att försvarsmarknaden växer och breddas, även bland företag längre ned i värdekedjorna. Den utvecklingen är viktig eftersom produktionskapacitet inte enbart finns hos systemleverantörer. Den finns också hos komponentleverantörer, kontraktstillverkare, teknikföretag, mjukvarubolag och företag med dubbel användning. [SOFFs branschstatistik 2025](#)

För nya aktörer är dock vägen in fortfarande svår. SOFF har beskrivit att nyetablerade företag återkommande fastnar i komplexa regelverk, långa beslutsvägar och höga kostnader. Detta är centralt för försvarsindustristrategins genomförande, eftersom strategins mål om innovation och breddad marknad förutsätter att relevanta företag faktiskt kan ta sig in i marknaden. [Nyetablerade fastnar fortfarande i regelverk](#)

Regelverk som styr marknadens funktionssätt

Försvarsmarknaden formas inte enbart genom anslag, upphandling och myndighetsdialog. Den formas också genom regelverk. Exportkontroll, säkerhetsskydd, sekretess, tillståndsprocesser, klassificering, tillsyn, avgiftsmodeller och regler för offentlig upphandling påverkar direkt företagets möjlighet att samarbeta, exportera, investera, dela teknik och leverera i tid. Därför bör regelförenkling ses som en del av genomförandet av försvarsindustristrategin. Det handlar inte om att sänka säkerhetsnivån. Tvärtom. Det handlar om att reglerna ska vara tydliga, proportionerliga, förutsebara och anpassade till ett försvarsmarknadsläge där tempo, internationellt samarbete och teknikutveckling är avgörande.

Exportkontroll och internationella samarbeten

Exportkontrollen är central för Sveriges försvars-, säkerhets- och utrikespolitik. Samtidigt påverkar den direkt företagets förmåga att delta i internationella materielsamarbeten, allierade värdekedjor och teknikutveckling. SOFF har i sitt yttrande över SOU 2024:77 välkomnat förslag om att Sverige ska ansluta sig till 2019 års avtal om exportkontroll (det s.k. Aachen-samarbetet), men betonat att ytterligare förtydliganden krävs och att förslagen om underleverantörer riskerar att inte tillräckligt minska den administrativa bördan. [SOFFs yttrande över SOU 2024:77](#)

SOFF har också föreslagit att Sverige bör införa vissa generella tillstånd inom krigsmateriellagstiftningen. I dag krävs tillstånd i varje enskilt fall för vissa gränsöverskridande affärer, vilket medför långa handläggningstider och betydande

administrativ börda. Generella tillstånd för EU/EES, Nato och andra lågriskmottagare skulle kunna korta ledtider, öka leveranssäkerheten och frigöra myndighetsresurser till verkligt känsliga ärenden. [Framställan om generella tillstånd](#)
Även regler om teknik, programvara och elektronisk överföring behöver anpassas till dagens digitala utvecklingsmiljöer.

SOFF har begärt en tydligare tolkning av när kontrollerad teknik eller programvara faktiskt görs tillgänglig, särskilt vid krypterade filer, molntjänster och inloggningskyddade miljöer. [Skrivelse om kontrollerad teknik eller programvara](#)

SOFF har dessutom föreslagit åtgärder för underleverantörer och tillhandahållandetillstånd. Detta är viktigt eftersom försvarsförmåga oftast byggs i värdekedjor. Om regelverket är utformat som om varje leverantör är en självständig huvudleverantör riskerar det att bromsa produktion och göra marknaden svårare att navigera för mindre företag. [Framställan om underleverantörer](#)

Säkerhetsskydd, klassificering och Nato-information

Säkerhetsskydd är nödvändigt, men otydliga, överlappande eller svårförutsebara krav kan minska tempot i försvarets uppbyggnad. SOFF har därför lyft behovet av tydligare ansvar, bättre samordning och mer förutsebar tillämpning.

SOFF har pekat på att tillsynsområdet försvarsmateriel i säkerhetsskyddsförordningen leder till tillämpningsproblem och kan komplicera ansvarsfördelningen mellan FMV och företag. SOFF:s linje är att säkerhetsskyddet i många fall bättre hanteras genom säkerhetsskyddsavtal kopplade till uppdrag, där ansvar och kostnader kan tydliggöras. [Yttrande om tillsynsområdet försvarsmateriel](#)

SOFF har även föreslagit att Sverige bör inrätta en nationell säkerhetsmyndighet, alternativt utreda hur ansvaret för säkerhetsskydd kan samlas hos en myndighet. Syftet är att stärka rättssäkerheten, öka förutsebarheten och effektivisera tillämpningen. [Framställan om nationell säkerhetsmyndighet](#)

Frågan om klareringssystem är också central. Långa och otydliga säkerhetsprövningsprocesser påverkar företagens möjlighet att bemanna projekt och leverera i tid. SOFF bedömer att effektiva klareringssystem kräver samlat ansvar, tydliga processer och hantering som fungerar med sekretess- och personuppgiftslagstiftningen. [Framställan om klareringssystem](#)

Sveriges Nato-medlemskap gör även informationsfrågorna mer aktuella. SOFF har pekat på att svenska företag riskerar att nekas tillgång till information på nivån Nato Unclassified, trots att sådan information ofta behövs för anbud, tekniska standarder och specifikationer. [Yttrande om tillgång till Nato-information](#)

SOFF har också lyft behovet av harmonisering av klassificeringssystem och hantering av internationella säkerhetsskyddsåtaganden. Skillnader mellan svensk klassificering och allierades system kan annars bli praktiska hinder för samarbete och marknadstillträde. [Framställan om GSA och klassificering](#)

Avgifter, tillsyn och statens kärnuppgifter

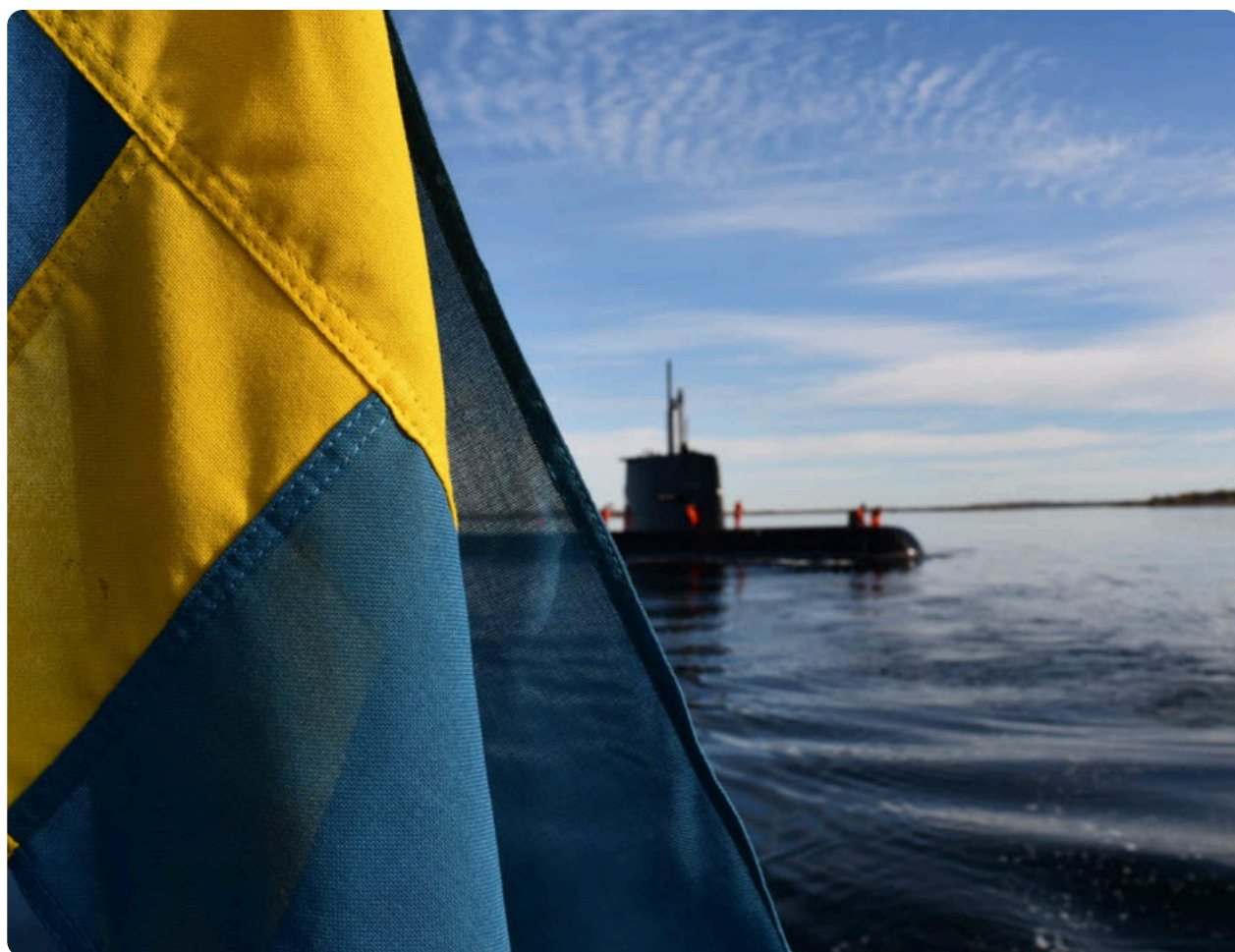
SOFF har framhållit att Inspektionens för strategiska produkter ISP:s verksamhet avseende exportkontroll av krigsmateriel principiellt bör finansieras genom anslag, inte genom avgifter från företag.

Exportkontroll är en statlig uppgift som rör Sveriges internationella åtaganden och försvars-, säkerhets- och utrikespolitiska intressen. Om kontrollsystemet är en del av statens säkerhetspolitiska kärnuppgifter bör finansieringen inte utformas så att kostnaderna blir ett hinder för företag. [Framställan om ISP:s avgiftsfinansiering](#)

Samma logik gäller bredare tillsyn. Staten ska naturligtvis kontrollera det som behöver kontrolleras, men tillsyn, tillstånd och vägledning behöver utformas så att de stärker säkerheten och samtidigt möjliggör genomförande.

Regelverk som del av marknadsdesign

Regelverken bör därför betraktas som en del av statens marknadsdesign. De avgör hur snabbt företag kan agera, hur lätt de kan samarbeta internationellt, hur mycket risk de kan bära och hur mycket administrativ kapacitet som krävs för att delta i försvarsmarknaden. För etablerade företag kan otydliga regler skapa förseningar och kostnader. För nya aktörer kan samma regler bli avgörande trösklar som hindrar inträde.

Kvarstående utvecklingsområden

Anskaffningsprinciper

Det behövs tydligare principer för hur staten ska anskaffa i ett säkerhetsläge där tempo, uthållighet och försörjningssäkerhet är avgörande. Staten behöver kunna avgöra när den bör köpa system, tjänst, förmåga, kapacitet, beredskap, optioner, utveckling i steg eller formerna för vidmakthållande över tid. Hur staten köper avgör vilka incitament företagen får att investera, växa, bygga lager, utveckla kompetens och ta risk.

Försörjningssäkerhet i avtal

Försörjningssäkerhet behöver omsättas i avtal, ersättningsmodeller och uppföljning. Om staten vill ha redundans, lagerhållning, dokumentation, underhållskapacitet, reservdelar, kontinuitetsplaner och robusta leveranskedjor måste detta också värderas och ersättas. Annars skapas en felaktig incitamentsstruktur; staten efterfrågar beredskap, men affärsmodellen ersätter kortsiktig leverans.

Upphovs- & nyttjanderätt, data och gränssnitt

Strategin svarar inte tillräckligt tydligt på hur staten ska hantera rättigheter, data och gränssnitt. Detta är centralt för försörjningssäkerhet och långsiktig handlingsfrihet. Frågorna handlar om vem som äger utvecklad teknik, hur staten får använda och vidareutveckla system, hur företag får skydda sin konkurrenskraft, hur data får delas och hur öppna gränssnitt och Application Programming Interface API:er kan användas för att undvika inlåsning i slutna system.

Kundrollen

Det största genomförandegapet finns i kundrollen. Forsvarsmyndigheterna har gjort stora ansträngningar vad avser dialogen och samarbetsformerna med försvarsföretagen, men det återstår mycket att göra. Forsvarsmarknaden formas av statens beteende som kund. Om staten vill att företag ska investera snabbare och leverera mer behöver myndigheternas arbetssätt stödja detta. Det kräver tidigare dialog om behov, tydligare operativa problem, realistiska krav, snabbare beslut, mer ändamålsenlig hantering av dokumentation och certifiering, parallell planering för anskaffning och underhåll samt rimligare riskdelning.

Prioriteringar framåt

Gör strategin styrande för myndigheternas uppdrag.

Strategin bör synas tydligt i regleringsbrev, uppdrag, instruktioner och uppföljning. Den bör påverka hur FMV, Försvarmakten och andra relevanta myndigheter arbetar med marknad, anskaffning, försörjningssäkerhet, innovation och samarbetsformer.

Utveckla principerna för anskaffning och försörjningssäkerhet

Sverige behöver en mer utvecklad syn på hur staten ska köpa förmåga över tid. Det gäller ny materiel, vidmakthållande, tjänster, beredskap, uppgraderingar och optioner.

Hantera rättigheter, data och gränssnitt

Upphovsrätt, nyttjanderätt, data, API:er och öppna gränssnitt behöver behandlas som delar av försörjningssäkerheten. Rätt utformat kan detta stärka konkurrens, uppgraderingsförmåga och handlingsfrihet

Använd export och allierade marknader som del av försörjningssäkerheten

Sveriges försörjningssäkerhet stärks av att företag i Sverige är relevanta i flera allierade marknader. Export, internationella samarbeten och gemensamma anskaffningar bör därför ses som delar av svensk säkerhetspolitik.

Modernisera regelverken som styr försvarsmarknaden.

Exportkontroll, säkerhetsskydd, sekretess, klassificering, generella tillstånd och avgiftsmodeller behöver utformas så att de stärker säkerheten och samtidigt möjliggör tempo, internationellt samarbete och företagens investeringar. [SOFFs förslag till regelförenkling.](#)

Skapa affärsmodeller som möjliggör investeringar

Företag investerar när det finns tydliga behov, förutsägbar efterfrågan, rimlig riskdelning och avtal som bär kostnader för kapacitet och beredskap. Affärsmodellerna är därför också en kundfråga

Koppla innovation till operativ effekt

Innovation bör utgå från definierade operativa problem. Det behöver finnas tydliga vägar från problemformulering till test, integrering, anskaffning och användning. Företagen behöver förstå det militära problemet och därmed ha ökad tillgång till sekretessklassade kravdokument.

Länkar och relevanta SOFF-underlag

[Regeringen: Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige - informationsmaterial](#)

[Regeringen: Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige - skrivelse 2024/25:193](#)

[Regeringen: Pressmeddelande om försvarsindustristrategin](#)

[SCB om "Försvar, forskning och förändring", 2026](#)

[SOFF: Historisk första samlad strategi för marknaden](#) - SOFFs lanseringskommentar om behovet av tydligare myndighetsinriktning.

[SOFF: När dialog är bästa försvar - Vision för försörjning av Sveriges framtida försvarsförmåga](#) - Kärnunderlag om kundroll, försörjningssäkerhet, dialog och livscykelperspektiv.

[SOFF: Vision för försvarets försörjning](#) - Nyhetssida om visionen och dess slutsatser.

[SOFF: Branschstatistik 2025 - en breddning av marknaden](#) - Statistik och analys om marknadstillväxt och breddning.

[SOFF: Nyetablerade fastnar fortfarande i regelverk](#) - Underlag om inträdeshinder för nya företag.

[SOFF: Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel \[SOU 2024:77\]](#) - Yttrande om riktlinjer, underleverantörer och internationella materielsamarbeten.

[SOFF: Framställan om generella tillstånd inom krigsmateriellagstiftningen](#) - Förslag för kortare ledtider och ökad förutsebarhet inom EU/EES, Nato och andra lågriskmottagare.

[SOFF: Skrivelse om tillgängliggörande av kontrollerad teknik eller programvara](#) - Om digitala utvecklingsmiljöer, krypterade filer och molntjänster.

[SOFF: Framställan om underleverantörer och tillhandahållandetillstånd](#) - Förslag för att minska administrativ börda i värdekedjor.

[SOFF: Framställan om ISP:s avgiftsfinansiering](#) - Om finansiering av statlig exportkontroll.

[SOFF: Yttrande om tillsynsområdet försvarsmateriel](#) - Om ansvarsfördelning och tillämpningsproblem i säkerhetsskyddsförordningen.

[SOFF: Framställan om ändring i säkerhetsskyddsförordningen](#) - Bakgrund till SOFFs syn på säkerhetsskydd för försvarsmaterielområdet.

[SOFF: Framställan om inrättandet av en nationell säkerhetsmyndighet](#) - Förslag om samlat ansvar för säkerhetsskydd.

[SOFF: Framställan om införandet av klareringssystem](#) - Om personal- och företagsklarering för effektivare processer.

[SOFF: Tillgång till Nato-information utan hinder av sekretess](#) - Om Nato Unclassified, anbud, standarder och specifikationer.

[SOFF: Förbättrade förutsättningar för Sverige i Nato - frågor om sekretess](#) - Remissvar om sekretessbestämmelser kopplat till Nato-information.

Avslutande bedömning

Förvarsindustristrategin var ett nödvändigt steg. Den har etablerat en samlad politisk syn på försvarsföretagens betydelse för Sveriges försvarsförmåga. Den har också skapat en referenspunkt för fortsatt dialog mellan staten och företagen.

Nästa steg är att göra strategin styrande i praktiken. Det handlar inte främst om att ta fram fler strategier, utan om att utveckla statens arbetsätt som kund. Försvarsförmåga byggs genom tydlig styrning, samarbetsförmåga från samtliga berördafungerande avtal, produktionskapacitet, kompetens, teknik, internationella samarbeten och företag som vågar investera. Kundens beteende formar marknaden.

Strategins långsiktiga värde avgörs därför av om den leder till förändrade incitament på försvarsmarknaden.

